

Tento plán vznikl v rámci projektu Vyhodnocení a aktualizace Komunitního plánu sociálních služeb města Kralupy nad Vltavou a spádového území CZ.1.04/3.1.03/97.00040, který je podpořen z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

**KOMUNITNÍ PLÁN SOCIÁLNÍCH SLUŽEB
MĚSTA KRALUPY NAD VLTAVOU
A SPÁDOVÉHO ÚZEMÍ
2015 – 2019**



PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Obsah

1	Úvodní slovo	4
2	Průběh plánování sociálních a návazných služeb na území města Kralupy nad Vltavou a spádového území	5
2.1	Organizační struktura procesu plánování sociálních služeb ORP Kralupy nad Vltavou .	7
2.2	Harmonogram aktualizace	10
2.3	Zapojení veřejnosti do aktualizace	11
2.4	Vyhodnocení platného plánu	11
3	Obecná charakteristika ORP Kralupy nad Vltavou	13
4	Závěry z Analýzy poskytovatelů sociálních služeb poskytovaných na území ORP Kralupy nad Vltavou	16
4.1	Hlavní zjištění provedeného šetření	16
5	Analýzy potřeb.....	19
5.1	Analýza trávení volného času neorganizovaných dětí a mládeže v lokalitě Kralupy nad Vltavou se zaměřením na potřebnost vhodných služeb pro tuto cílovou skupinu	19
5.2	Problematika romských spoluobčanů	23
5.3	Zkušenosti osob se zdravotním postižením a pečujících v městě Kralupy nad Vltavou a okolí	25
6	Prioritní oblasti ORP Kralupy nad Vltavou v sociální a návazné oblasti	30
6.1	Prioritní oblasti a akční plán na období 2015 - 2016.. Chyba! Záložka není definována.	
6.2	Akční plán – příloha komunitního plánu sociálních a návazných služeb města Kralupy nad Vltavou a spádových obcí na období 2015 - 2016	35
7	Způsob monitoringu a vyhodnocování platného plánu	37



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Tento plán vznikl v rámci projektu Vyhodnocení a aktualizace Komunitního plánu sociálních služeb města Kralupy nad Vltavou a spádového území CZ.1.04/3.1.03/97.00040, který je podpořen z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

1 ÚVODNÍ SLOVO

Milí čtenáři, vážené občanky a vážení občané!

Držíte v ruce Komunitní plán sociálních služeb města Kralupy nad Vltavou. Je to asi nejsoubornější a nejdůkladnější materiál, který byl na téma sociálních služeb, a sociální tematiky vůbec, v našem městě zpracován. Podílela se na něm velká skupina renomovaných odborníků, kteří mají s touto tematikou zkušenosti z řady měst po celé republice a patří v oboru mezi ty šikovné a znalé věci. A nejen to. Při práci jim byly významnými pomocníky pracovní skupiny sestavené z lidí, kteří žijí v Kralupech a okolí, působí v oblasti sociální, školské, kulturní, zdravotní i bezpečnostní, těmto oblastem rozumí a byli ochotni při tvorbě plánu pomoci a angažovat se v něm.

Plán tedy není jen dokumentem mapujícím všechny široké sociální oblasti ve městě, je i pomocníkem a průvodcem pro občany – dospělé i děti - kteří takovéto služby potřebují nebo potřebovat mohou.

Všem autorům a jejich spolupracovníkům za to patří velké poděkování.

Petr Holeček

starosta města Kralupy nad Vltavou

2 PRŮBĚH PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH A NÁVAZNÝCH SLUŽEB NA ÚZEMÍ MĚSTA KRALUPY NAD VLTAVOU A SPÁDOVÉHO ÚZEMÍ

Plánování navazovalo na proces komunitního plánování, které město Kralupy nad Vltavou zahájilo již v říjnu 2006. Město zpracovalo svůj první komunitní plán na období 2007 – 2013. V roce 2013 byla zahájena aktualizace komunitního plánu s tím, že plán bude zahrnovat i potřeby z celé spádové oblasti Kralup nad Vltavou.

Na podzim roku 2013 byla aktualizována Řídící skupina komunitního plánování a byl sestaven aktuální harmonogram průběhu klíčových aktivit.

Během podzimu roku 2013 byly osloveny všechny obce ve spádové oblasti a byla jim nabídnuta možnost zapojit se do procesu komunitního plánování. Všechny obce, které projevíly o komunitní plánování zájem, byly navštíveny a byly zde provedeny strukturované rozhovory s jejich zástupci s cílem získat aktuální informace o tom, jaké jsou potřeby jejich obyvatel, zda využívají sociální služby a jaké problémy v obcích řeší. Z těchto rozhovorů byl zpracován záznam, který obsahuje všechna potřebná data, která byla dále v procesu plánování použita.

V tomto období také proběhlo mapování poskytovatelů sociálních a návazných služeb ve spádové oblasti Kralup nad Vltavou. Se všemi místními poskytovateli sociálních služeb (tzn., jejichž převážná většina klientů je z oblasti Kralup nad Vltavou a jeho spádového území) byly provedeny hloubkové rozhovory, které sloužily jako podklad pro plánování. Výstupem tohoto mapování je Analýza poskytovatelů sociálních služeb.

Souběžně s těmito činnostmi proběhlo vyhodnocení platného komunitního plánu, na základě kterého se provedla SWOT analýza a byly definovány základní oblasti, které byly vnímány jako důležité pro další zkoumání.

Na základě těchto podkladů byl definován Akční plán pro rok 2014, který obsahoval všechny kroky, které by měly v roce 2014 proběhnout, aby mohl být sestaven plán na další období.

V první polovině roku 2014 proběhlo několik schůzek pracovních skupin na předem určená témata, které bylo nutné více specifikovat. Pro každou oblast (např. pro seniory, rodinu, děti a mládež) byl vybrán garant z území, který pomáhal téma zpracovávat a dále definovat.

V průběhu tohoto období se podařilo do procesu komunitního plánování zahrnout všechny významné poskytovatele sociálních služeb a všechny významné aktéry, které se v této oblasti angažují, tj. Úřad práce i Městskou policii.

Se všemi aktéry byly provedeny hloubkové rozhovory, které pomohly práci v pracovních skupinách.

Na základě výstupů z pracovních skupin se zrealizovaly strukturované rozhovory se zástupci seniorů, osob se zdravotním postižením a osob pečujících o své blízké. Na základě těchto informací byla zpracována Analýza potřeb osob se zdravotním postižením a osob pečujících.

Souběžně byla zpracována aktuální Sociodemografická analýza pro spádovou oblast Kralupy nad Vltavou, která slouží jako podklad pro komunitní plánování.

Vzhledem k tomu, že pracovní skupiny definovaly jako zásadní potřebu zajistit prevenci kriminality mládeže a zajistit jim alternativu, jak trávit volný čas, zrealizovalo se mapování potřeb této cílové skupiny. Na začátku proběhlo setkání s představiteli základních a středních škol, které potvrdilo potřebnost analýzy. Současně Farní charita Kralupy nad Vltavou zvažovala rozšíření služby nízkoprahového zařízení pro děti a mládež, tudíž proběhla podrobná analýza potřeb dětí a mládeže. Jedním z podkladů byly skupinové rozhovory přímo ve školách, kterých se účastnili žáci druhého stupně. Dále proběhlo na podzim roku 2014 mapování v terénu a rozhovory s dětmi v ulicích. Veškeré informace byly zpracovány do analýzy, ze které se dále vycházelo při tvorbě opatření.

Na konci první poloviny roku 2014 byly jasně definovány priority nového komunitního plánu, které byly také Radou města schváleny k dalšímu rozpracování.

Od druhé poloviny roku 2014 se začalo pracovat na jednotlivých opatřeních. Na zpracování se podíleli všichni, jichž se opatření týkala. Snahou při zpracování bylo, aby opatření, u kterých jsou zřejmí realizátoři, byla přímo jimi zpracována tak, aby pro ně bylo snazší jejich monitorování a vyhodnocování. Ještě před tím, než byla opatření dána pro veřejné připomínkování, byli kontaktováni příslušní odborníci z daných oblastí, aby se k nim ještě před zveřejněním vyjádřili.

Současně se od druhé poloviny roku 2014 začal připravovat Katalog poskytovatelů sociálních a návazných služeb a jeho elektronická podoba. Podoba katalogu i informace, které bude obsahovat, byly definovány jak na pracovní, tak na Řídící skupině, a všechny organizace, které jsou do Katalogu zahrnuty, byly osloveny, aby poskytly aktuální data.

V březnu 2015 byl projednán plán na jednání Řídící skupiny, došlo k jeho zveřejnění na stránkách města Kralupy nad Vltavou a veřejnému připomínkování. Po vypořádání připomínek byl předložen Radě města ke schválení.

2.1 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PROCESU PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ORP KRALUPY NAD VLTAVOU

GARANT PROCESU KPSS

Garantem procesu komunitního plánování sociálních služeb v Kralupech nad Vltavou je **vedoucí Odboru sociálních věcí, školství a kultury**, která zprostředkovává tok informací mezi volenými orgány města, řídicí skupinou a dalšími subjekty procesu KPSS a současně poskytuje konzultace, data a připravuje materiály pro volené orgány města související s KPSS. V průběhu aktualizace byla vedoucí Odboru sociálních věcí, školství a kultury Mgr. Eva Ivanová.

METODIK PROCESU KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ

Metodik procesu komunitního plánování sociálních služeb celý proces metodicky vede, doporučuje metodickou správnost jednotlivých kroků v procesu a zajišťuje odborné informace pro další členy týmu. V průběhu aktualizace bylo metodické vedení zajištěno Centrem pro komunitní práci střední Čechy, v zastoupení Bc. Martinou Macurovou.

KOORDINACE

Koordinátor komunitního plánování sociálních služeb má na starosti zajištění hladkého průběhu procesu, tj. činnost, která uvádí do vzájemného souladu řešení jednotlivých úkolů, personální a časové možnosti jednotlivých členů týmu.

Koordinace předpokládá dobrou znalost místních podmínek a vyžaduje přehled o naplánovaných úkolech a termínech plnění, souvislostech mezi nimi a míře rozpracovanosti úkolů. V průběhu aktualizace byla koordinátorkou Mgr. Pavla Kurašová.

Konkrétně tato pozice zajišťuje:

- aktualizaci a koordinaci procesu KPSS a koordinaci plnění komunitního plánu, má přehled o všech aktivitách procesu,
- každodenní činnost spojenou s KPSS, běžné administrativní práce, zpracování zápisů, archivaci materiálů,
- organizaci formování pracovních skupin, setkávání pracovních skupin a řídicí skupiny,
- přípravu aktualizace Katalogu poskytovatelů sociálních a návazných služeb,

- organizaci veřejného projednání a propagační akce, zpracování zprávy o naplňování plánu,
- spolupráci s metodikem komunitního plánování.

ŘÍDÍCÍ SKUPINA

Řídící skupina je zastřešujícím orgánem komunitního plánování sociálních služeb. Je složená ze zástupců uživatelů, poskytovatelů sociálních a návazných služeb, zadavatelů a dalších dotčených subjektů. Úkolem a pravomocí této skupiny je řídit proces komunitního plánování. Řídící skupina schvaluje všechny důležité kroky a dokumenty, které jsou v procesu KPSS realizovány či připraveny. Je odpovědná za zapojení veřejnosti, uživatelů, poskytovatelů a zadavatelů, proto se v maximálním možném počtu účastní důležitých aktivit procesu.

Jednání řídicí skupiny se účastní hosté, zejména odborníci a zástupci zainteresovaných subjektů, koordinátor, příp. metodik.

Řídící skupina:

- je zodpovědná za proces KPSS a naplňuje principy a hodnoty komunitního plánování,
- stanovuje cíle a priority procesu KPSS,
- funguje na principu rovného postavení všech členů,
- schází se dle potřeby, obvykle jednou za tři měsíce, nejméně však dvakrát do roka,
- zajišťuje koordinaci celého procesu společně s koordinátorem/kou,
- přenos informací z řídicí skupiny zabezpečuje Odbor sociálních věcí, školství a kultury,
- monitoruje postup realizace projektu, navrhuje a připomínkuje výsledky a náměty pracovních skupin.

Členové Řídící skupiny k 30. dubnu 2015

Petr Holeček – starosta města

Mgr. Eva Ivanová – vedoucí Odboru sociálních věcí, školství a kultury

PhDr. Milena Pencová – Komise sociální, zdravotní a prevence kriminality RM (2010 -2014), Komise školská a prevence kriminality (od roku 2014)

Zdeňka Dvořáková – bývalá ředitelka Arcidiecézní charity Praha, pobočka Kralupy nad Vltavou, do 31. 12. 2014

Mgr. Bohuslava Glasslová - ředitelka ZŠ praktické Kralupy nad Vltavou

Barbora Kovářová - ředitelka Farní charity Kralupy nad Vltavou

PRACOVNÍ SKUPINY

Pracovní skupiny navazovaly na předešlé plánovací období, jednalo se o:

- pracovní skupinu senioři a osoby se zdravotním postižením
- pracovní skupinu rodina, děti a mládež
- pracovní skupinu osoby ohrožené sociálním vyloučením

Konkrétně se pracovní skupiny scházely na témata:

- Krizové situace v rodině
- Preventivní aktivity - prevence kriminality, problematika závislostí
- Dostupné volnočasové aktivity pro děti a mládež
- Podpora setrvání seniorů a osob se zdravotním postižením v domácím prostředí
- Rodina a osoby v krizi
- Problematika bezdomovectví
- Problematika bydlení
- Jak stručně a srozumitelně informovat občany o možnostech pomoci v Kralupech nad Vltavou a blízkém okolí

2.2 HARMONOGRAM AKTUALIZACE

Podzim 2013:

- Sestavení Řídící skupiny komunitního plánování a aktualizace harmonogramu
- Oslovení všech spádových obcí a podrobné mapování spádové oblasti
- Oslovení všech poskytovatelů sociálních služeb a zpracování Analýzy poskytovatelů návazných a sociálních služeb
- Vyhodnocení předchozího komunitního plánu
- SWOT analýza

1-6/2014:

- Zahájení činnosti pracovních skupin
- Zpracování Akčního plánu na rok 2014
- Zapojení všech aktérů do procesu komunitního plánování
- Zjišťování potřeb seniorů a osob se zdravotním postižením, jehož výstupem je Analýza
- Mapování potřeb etnických menšin, jehož výstupem je Analýza
- Zpracování aktuální
- Sociodemografické analýzy pro spádovou oblast Kralupy nad Vltavou

7-12/2014:

- Definování priorit komunitního plánu a jejich schválení radou města Kralupy nad Vltavou
- Zjišťování potřeb dětí a mládeže, jehož výstupem je Analýza
- Zahájení zpracování jednotlivých opatření
- Příprava na zpracování Katalogu poskytovatelů sociálních a návazných služeb – definování podoby a obsahu

2015:

- Vypracovávání jednotlivých opatření a jejich připomínkování
- Tvorba Katalogu poskytovatelů sociálních a návazných služeb

2.3 ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI DO AKTUALIZACE

V rámci projektu byla zapojena veřejnost na různých úrovních. Konkrétně se jednalo o zapojení:

- poskytovatelů sociálních služeb,
- poskytovatelů návazných služeb,
- uživatelů různých druhů sociálních služeb,
- zaměstnanců městského úřadu,
- dotčené veřejnosti,
- dalších odborníků,
- politiků.

Zapojení veřejnosti probíhalo různými způsoby:

- setkání pracovních skupin - 8
- v rámci analýz potřeb formou rozhovorů, dotazníků, setkávání,
- připomínkování dokumentů.

Zde několik čísel:

- proběhlo zhruba 47 různých forem setkání (pracovní skupiny, setkání se starosty spádových obcí, individuální schůzky s poskytovateli, individuální schůzky s dětmi, mládeží, pečujícími, rodiči s dětmi, osobami se zdravotním postižením apod.),
- celkem se jednalo o cca 214 zapojených osob, dále v rámci Analýzy trávení volného času dětí a mládeže v Kralupech nad Vltavou spolupracovníci provedli skupinové rozhovory s celkem 40 skupinami osob, tj. s dalšími 153 respondenty.

2.4 VYHODNOCENÍ PLATNÉHO PLÁNU

Jak je již uvedeno v úvodní kapitole, první kroky směřovaly k monitoringu a vyhodnocení platného plánu. Vyhodnocení bylo zpracováno v prosinci 2013.

Podkladem pro vyhodnocení bylo:

- informace od zaměstnanců Odboru sociálních věcí, školství a kultury,
- rozhovory s poskytovateli sociálních a návazných služeb,
- setkání pracovních skupin,
- studium dostupných strategických dokumentů města.

Vyhodnocení se věnovalo pouze naplněnosti či nenaplněnosti schválených aktivit, nevěnovalo se dopadu, kvalitě a efektivitě služeb, vzhledem k míře podrobnosti rozpracování.

Zpracované vyhodnocení vycházelo z reálného průběhu procesu plánování v předešlých letech a ze způsobu jeho zpracování v letech 2007 – 2013.

3 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ORP KRALUPY NAD VLTAVOU¹

Administrativně je Kralupsko součástí Středočeského kraje, bývalého okresu Mělník (společně s ORP Neratovice). Kraj má s ohledem na území ORP Kralupy nad Vltavou řadu kompetencí. V oblasti sociálních služeb jde především o řízení krajské sítě sociálních služeb (a de facto i přidělování finančních prostředků na poskytování sociálních služeb).

Obce s rozšířenou působností zajišťují pro obce ve svém správním obvodu výkon části přenesené působnosti státní správy. Jde o relativně malé regiony s přirozenou spádovostí, oproti bývalým okresům jsou „blíže“ svým občanům. V samostatné působnosti jsou jednotlivé obce samosprávné, nicméně v řadě případů je výhodné dosahovat koordinovaného a konsensuálního postupu na území celého správního území ORP, např. právě při rozvoji sociálních služeb. Obce 1. stupně často nemohou mít kapacity na to, aby mohly zajistit svým občanům v nepříznivé sociální situaci potřebnou podporu, nemají často ani dostatečné finanční zdroje. Na druhé straně ORP vykonávají řadu činností, které s rozvojem sociálních služeb přímo souvisejí, např. výkon sociální práce ve správním území či sociálně-právní ochrana dětí.

Součástí správního území ORP Kralupy nad Vltavou jsou následující obce: Dolany, Dřínov, Hostín u Vojkovic, Chvatěruby, Kozomín, Ledčice, Nelahozeves, Nová Ves, Olovnice, Postřižín, Újezdec, Úžice, Veltrusy, Vojkovice, Všestudy, Zlončice, Zlosyň.

ORP Kralupy n/V tvoří cca 30 % obyvatel okresu Mělník, podíl na území okresu je však nižší. Vývoj počtu obyvatel lze považovat za velmi podobný okresním hodnotám. A to včetně přelomového roku 2006, kdy i v ORP Kralupy n/V došlo k růstu počtu obyvatel, který přes zpomalení v posledních letech v důsledku ekonomické krize pokračuje neustále, podobně jako v celém okrese Mělník.

Samotné Kralupy n/V zažívaly po téměř celé období spíše populační stagnaci, případně mírný pokles počtu obyvatel, tento trend byl přerušen až v roce 2010, od té doby došlo nejen k vyrovnání ztrát za předchozí 20leté období, ale i k nárůstu počtu obyvatel o asi 1 000 osob (tj. cca 5 %).

V zázemí města se nacházejí obce v různých velikostních kategoriích s tím, že je zde zastoupeno minimum obcí s méně než 200 obyvateli (celkem 1, dříve 2). Typická obec ORP Kralupy n/V čítá cca 500 obyvatel a zejména v posledních letech zaznamenává prudký nárůst počtu obyvatel. Výjimky v této souvislosti tvoří Hostín a Všestudy, které leží společně s Vojkovicemi alespoň částí v záplavovém území Vltavy. Opačný extrém lze sledovat v Kozomíně, Nelahozevsi, Postřižíně, Zlončicích či Zlosyni. V některých z těchto obcí lze sledovat nárůsty v souhrnu vyšší než 50 % původního obyvatelstva.

¹ Zdroj: Příloha č. 1 tohoto dokumentu - Sociodemografická analýza ORP Kralupy nad Vltavou.

Území správního obvodu ORP Kralupy n/V leží v přirozeně atraktivní geografické poloze, což dokumentují významné migrační toky v uplynulých letech, i když poněkud zastavené v důsledku ekonomické krize.

Samotné obyvatelstvo, přestože stárne, nevykazuje výrazně negativní hodnoty, spíše naopak, migrace zajišťuje relativně pozitivní strukturu obyvatel. To však neznamená, že by stárnutí obyvatel nebyl problém. Pouze zůstává déle stabilní podíl osob v seniorském věku, v absolutních hodnotách roste a růst velmi pravděpodobně bude pokračovat.

Je tak zřejmé, že v následujících letech bude růst (i když statisticky možná skrytě) počet osob v seniorském věku a s tím počet osob vyžadujících podporu či pomoc druhých. Ze struktury sociálních dat (příspěvek na péči) vyplývá, že podpora bude potřeba přednostně v oblasti pomoci v přirozeném prostředí klientů jednak, protože:

- klientů vyžadujících nižší míru podpory je nejvíce,
- většinu podpory osobám s vyšší mírou podpory pomocí terénních a ambulantních služeb lze zajistit také,
- růst kapacit pobytových zařízení úměrně růstu obyvatel potenciální cílové skupiny neumožní zajistit finanční zdroje pro poskytování sociálních služeb v náležitém rozsahu (ani terénních a ambulantních ani celoročních pobytových).

Migrační proudy obyvatel jistě přinášejí pozitiva – přistěhování mladších obyvatel zpravidla s průměrným či nadprůměrným sociálním statutem. Může však také přinášet problémy. Tím nejběžnějším je koncentrace osob s převahou podobných charakteristik na jednom místě (nemusí jít jen o ubytovny). Výstavbou sídliště či vznikem celé nové vesnice či části města s monofunkčním charakterem dochází k tlaku na infrastrukturu města. Nárazově se zvyšuje poptávka po mateřských či základních školách, aby v zápětí stejně rychle klesala. Při pohledu na oblast sociální může jít na jedné straně o zhoršování sociální situace v emigračních oblastech městských sídlišť v Kralupech n/V, na druhé straně o „průnik“ městského života a městských problémů do původně (či stále) vesnických obcí.

Lze také sledovat, že migrační potenciál regionu zatím naplněn zřejmě není. Po odeznění ekonomické krize lze předpokládat opět navýšení migračních proudů zejména z hl. m. Prahy. Výjimkou budou povodněmi postižené oblasti okolo Vltavy, kde naopak záplavové oblasti postihl populační i ekonomický útlum.

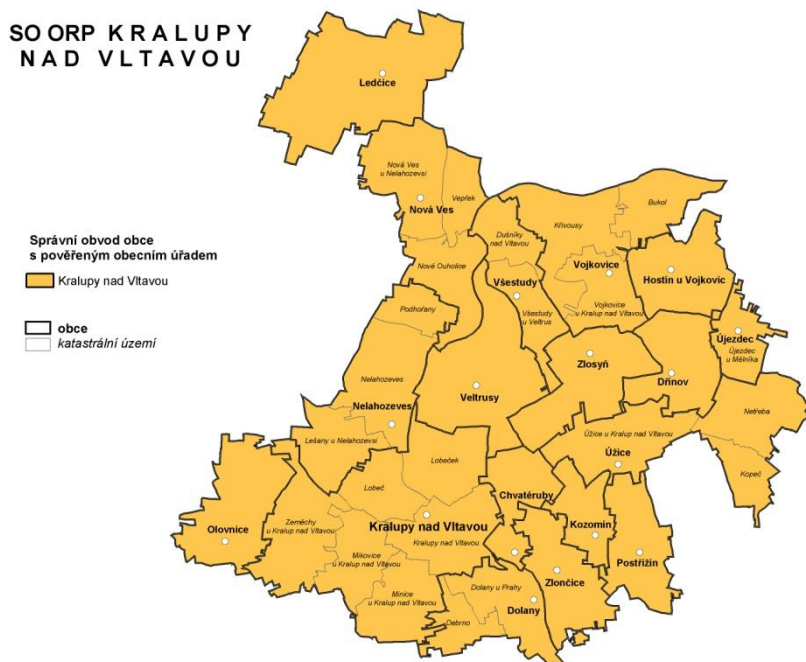
V ekonomických statistikách sice Kralupsko za průměrem Středočeského kraje zpravidla mírně zaostává, to je z části dáno silnými regiony okolí Prahy a např. Mladoboleslavsko, dílčím způsobem také přítomností dominantního ekonomického subjektu (Kaučuk). Naopak intenzita kontaktů a příležitosti pro interakce (sociální i ekonomické) s okolními regiony (zdaleka nejen s Prahou) představuje velmi silnou stránku regionu, stejně tak posilující terciální sektor ekonomiky.

V oblasti sociálních charakteristik nebyly na území Kralupska sledovány nadprůměrně vysoké údaje. Přesto zde existují obyvatelé, kteří zcela jistě vyžadují pomoc, či by mělo obcím na území ORP na poskytnutí pomoci těmto osobám záležet:

- zcela jistě seniorům a osobám se zdravotním postižením, jejichž počet bude zřejmě stoupat, a to za 15 let o cca 50 %, pokud migrační toky nebudou výraznější, než činí celokrajský průměr,
- zcela jistě osobám v nepříznivé sociální situaci, migrační atraktivitu lze konstatovat i u cílových skupin, jako jsou cizinci, menšiny či osoby bez přístřeší,
- byl sledován jistý úbytek počtu obyvatel v samotném městě Kralupy n/V, zde proto lze identifikovat riziko zhoršování sociální situace v oblastech emigrace, zejména panelových sídlišť či fyzicky nevyhovující zástavby,
- nezaměstnanost sice celkově nepředstavuje větší problém, než činí oblast středočeského průměru, přesto lze sledovat nárůst nezaměstnanosti v období krize; z hlediska dostupnosti dalších center i možností pro ekonomický rozvoj Kralupska a jeho obyvatel lze předpokládat, že mohou existovat způsoby pomoci osobám bez zaměstnání v překonávání bariér při návratu či vstupu na trh práce.

Sociodemografická analýza na území obce s rozšířenou působností Kralupy nad Vltavou je k dispozici na stránkách města Kralupy nad Vltavou, v části věnované komunitnímu plánování.

Obr. č. 1 Mapa SO ORP Kralupy nad Vltavou



Zdroj: www.czso.cz

4 ZÁVĚRY ANALÝZY POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB POSKYTOVANÝCH NA ÚZEMÍ ORP KRALUPY NAD VLTAVOU

Tato analýza se stává jednou ze součástí aktualizace plánu.

4.1 HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ PROVEDENÉHO ŠETŘENÍ

V rámci Kralup nad Vltavou a jeho spádového území aktivně poskytuje sociální služby 7 poskytovatelů, 3 z nich zajišťují služby pro širší působnost (pro více krajů), a proto jsme se zaměřili na zbývající 4 poskytovatele², kteří se zabývají poskytováním sociálních služeb přímo v námi zkoumané oblasti a jejichž převážná většina klientů je z města Kralupy nad Vltavou nebo z jeho spádových obcí.

Celkově je možné konstatovat, že ve zkoumané lokalitě je velice nízká koncentrace poskytovatelů sociálních služeb a neziskových organizací, které v sociální oblasti působí. Z tohoto důvodu poskytovatelé sociálních služeb a zaměstnanci Odboru sociálních věcí, školství a kultury využívají služby poskytované v blízkém okolí (především Kladno, Mělník a Praha).

Hlavní problémy regionu

1) Nedostatečný počet poskytovatelů sociálních služeb a jimi nabízených služeb

V celém regionu je nedostatečný počet poskytovatelů sociálních i návazných služeb. Tento problém vnímají jak sami poskytovatelé, tak i zaměstnanci Městského úřadu.

2) Absence různých typů zařízení nebo jejich nedostatečná kapacita

- Služby v oblasti psychologického a psychiatrického poradenství

Služby v této oblasti jsou vnímány jako zcela nedostatečné a velmi potřebné pro značnou část uživatelů sociálních služeb. Uživatelé musí za těmito službami dojíždět do okolních měst (převážně do Mělníku) nebo do Prahy. Vzdálenost bývá pro část uživatelů limitující i z finančního hlediska a tyto služby nevyužívají.

Služby v oblasti psychologického a psychiatrického poradenství by uvítali také pracovníci Městského úřadu, Odboru sociálních věcí, školství a kultury jak pro své klienty, tak jako nástroj pro efektivnější a kvalitnější práci, či jako možnost konzultace.

² Analýza poskytovatelů sociálních služeb byla zpracována ke dni 27. 4. 2014. Na začátku roku 2015 proběhlo sloučení dvou poskytovatelů služeb v jednu organizaci, ale poskytované služby zůstaly zachovány.

V době zpracování této analýzy probíhala jednání města Kralupy nad Vltavou se Střediskem pomoci ohroženým dětem ROSA, aby poskytovalo své služby přímo v Kralupech nad Vltavou, čímž by došlo k zaplnění velké části chybějící služby. Stejně tak rozšířila svou působnost organizace Centrum D8, o.s. (spojeno s AZ centrem), která poskytuje širokou škálu sociálních a návazných služeb v Roudnici nad Labem a v případě zájmu by své služby nabízela i v Kralupech nad Vltavou.

- **Sociální služby v oblasti bydlení** (krizová lůžka, azylová lůžka)

I přes skutečnost, že přímo v Kralupech nad Vltavou jsou provozovány dva azylové domy pro matky s dětmi a je zde také dům na půl cesty, všichni oslovení odborníci se shodují, že oblast bydlení je potřeba řešit komplexně a rozšířit stávající nabídku jak z hlediska kapacity (v případě azylových domů), tak i z hlediska cílové skupiny (možnost azylového bydlení pro muže nebo celé rodiny) i z hlediska služeb (krizová lůžka).

- **Návazná péče o osoby bez přístřeší, noclehárny**

V městě Kralupy nad Vltavou a jeho spádové oblasti nejsou žádné návazné služby, které by zajišťovaly péči o osoby bez přístřeší a stejně tak zde nejsou k dispozici noclehárny, které by mohly osoby bez přístřeší využít. Celkově oblast péče o tuto cílovou skupinu je vnímána jako nedostatečná a velmi potřebná.

3) Absence systému prostupného bydlení

V návaznosti na nedostatečné nebo chybějící služby, jako jsou azylové domy nebo krizová lůžka, se oslovení odborníci shodovali na tom, že v městě Kralupy nad Vltavou je třeba se zaměřit na celkový systém bydlení, který by umožňoval řešit různé životní situace osob, které se ocitly v tíživé situaci. Vzhledem k tomu, že často by se jednalo pouze o zajištění dostupného finančního bydlení, nespadá tato oblast přímo do sociálních služeb, ale úzce s ní souvisí. Možnostmi, jak by bylo možné řešit tyto situace, se budou zabývat odborníci v pracovní skupině, protože v době zpracování analýzy nejsou známy dostatečné informace o bytovém fondu města Kralupy nad Vltavou, ani o tom, do jaké míry je tento problém vnímán jako zásadní z hlediska vedení města.

Problematikou bydlení se dále zabývala Agentura pro sociální začleňování, která začala na podzim roku 2014 v Kralupech nad Vltavou působit.

4) Nedostatek finančních prostředků pro poskytování sociálních služeb

Nedostatek finančních prostředků bývá zásadním problémem poskytovatelů sociálních služeb. Polovina se zapojených poskytovatelů uváděla, že nemá dostatek finančních prostředků ani na zajištění stávajících služeb, tudíž ani nemohou plánovat

jakékoliv rozšíření, i když by bylo potřeba. Tito poskytovatelé nabízejí služby sociální prevence, což jim prakticky neumožňuje získat finanční prostředky jiným způsobem než ze státního rozpočtu a rozpočtů měst. Služby sociální prevence byly v předchozích letech financovány prostřednictvím Individuálního projektu Středočeského kraje a po jeho ukončení se potýkají s velkými problémy. Poskytovatelé byli nuceni část zaměstnanců propustit a minimalizovat poskytované sociální služby. Poskytovatelé by ze strany města Kralupy nad Vltavou uvítali větší finanční podporu, než jakou jim město doposud poskytovalo.

Organizace zřízená přímo městem řešila především nedostatek finančních prostředků na rozšíření služeb, což se snaží řešit prostřednictvím předkládaných projektů, např. z Humanitárního fondu Středočeského kraje.

Obecně se oslovení odborníci shodovali v tom, že v sociální oblasti je dlouhodobě nedostatek finančních prostředků, přičemž někteří uváděli, že by uvítali jiné nastavení grantového fondu města. Tato problematika je samostatná oblast, kterou se budou odborníci zabývat v pracovní skupině.

5 ANALÝZY POTŘEB

V následujících podkapitolách jsou uvedeny závěry ze všech analýz potřeb, které byly zpracovány jako podklad pro aktualizaci Komunitního plánu města Kralupy nad Vltavou a spádového území. Analýzy byly zpracovávány v průběhu roku 2014 a jejich plné verze jsou dostupné na stránkách města Kralupy nad Vltavou a na stránkách Centra pro komunitní práci střední Čechy a jsou přílohou tohoto dokumentu.

5.1 ANALÝZA TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU NEORGANIZOVANÝCH DĚTÍ A MLÁDEŽE V LOKALITĚ KRALUPY NAD VLTAVOU SE ZAMĚŘENÍM NA POTŘEBNOST VHODNÝCH SLUŽEB PRO TUTO CÍLOVOU SKUPINU

Východiskem pro zadání analýzy (výzkumného šetření) byla potřeba zmapovat a popsat skupiny dětí a mládeže, u kterých je předpoklad, že se k nim váže výskyt sociálně rizikových jevů. Dále potřeba popsat situaci s ohledem na ověření předpokladů, indicií a skutečností, které vyplývají z práce oddělení sociální péče a jeho spisové dokumentace.

Cílem výzkumného šetření je tak popis výskytu dětí a mládeže v inkriminovaných lokalitách města Kralupy nad Vltavou, projevů sociálně rizikového chování a jevů, které primárně souvisejí s dětmi a mládeží. V rámci výzkumného šetření v terénu jsou dále popsány jevy, které se v lokalitě vyskytují, ale primárně nesouvisejí s cílovou skupinou dětí a mládeže (výskyt návykových látek, osoby bez přístřeší, graffiti, projevy subkulturních skupin, nezabezpečené budovy apod.).

Výzkumné šetření probíhalo v **městě Kralupy nad Vltavou** (dále také Kralupy či Kralupy n/V), nikoliv v celém území ORP. Důvodem je fakt, že cílová skupina šetření se vyskytuje zejména ve městě, kde navštěvuje školy a tráví významnou část volného času.

Harmonogram

V první fázi, tj. září 2014, proběhl systematický nezúčastněný monitoring zaměřený na hloubkové zmapování výskytu sociálně rizikových jevů a výskytu cílové skupiny.

V druhé fázi, tj. říjen 2014, probíhaly na základě výsledků monitoringu skupinové rozhovory s dětmi a mládeží zaměřené na trávení volného času s ohledem na bezpečnost a potřebnost vhodných služeb pro tuto cílovou skupinu.

Výzkumné metody

V rámci výzkumného šetření byly použity následující výzkumné metody:

- systematický nezúčastněný monitoring celé lokality,

- skupinový rozhovor s dětmi a mládeží v ulicích lokality (na vytipovaných místech na základě monitoringu).

Byly provedeny skupinové rozhovory s celkem **40** skupinami, tj. se **153** respondenty. Každý rozhovor trval cca 20 minut a byl zaměřen na 3 okruhy:

- Trávení volného času dětí a mládeže
- Vnímání bezpečnosti v lokalitě
- Potřebnost vhodných služeb pro děti a mládež

Vzhledem k výsledkům popsáním ve zprávě **byla uvedena následující doporučení:**

Aktivity pro neorganizovanou mládež

Některé děti a mládež tráví volný čas pasivním způsobem v ulicích, nevyhledávají zájmové kroužky či jiné organizované aktivity, proto jsou pro ně i nevhodné, respektive bariérové. Tyto děti a mládež je proto přirozeně nenavštěvují, nevyužívají jejich nabídky. Další bariérou mohou být finanční nároky na dané aktivity či prostory.

Bylo by proto vhodné hledat alternativy, např. v zpřístupnění stávajících sportovních hřišť ve volném čase dětí a mládeže (buď zcela zdarma, nebo za nižší poplatek), dále v propagaci místního nízkoprahového zařízení pro děti a mládež, případně výstavbou nějakého přístřešku (viz. venkovní prostor/hřiště pro mladistvé). Zároveň práci s dětmi a mládeží v ulicích podpořit realizací terénního programu (viz. terénní sociální práce s dětmi a mládeží).

Legální plochy na realizaci graffiti

Graffiti je pro řadu dětí a mládeže v době dospívání přitažlivé. Zároveň ale jde o nelegální činnost, proto by bylo vhodné uvažovat o zavedení legálních ploch pro tuto činnost. Vhodnou plochou může být zejména okolí vlakové trati, případně jiná místa. Na vytipování i „designu“ budoucích legálních ploch je možné spolupracovat přímo se skupinou dětí a mládeže, a to prostřednictvím organizací, které s touto skupinou pracují, nebo škol či v rámci procesu komunitního plánování rozvoje sociálních služeb, případně formou ankety v místech setkávání dětí a mládeže.

Venkovní prostor pro mladistvé

Vybudovat venkovní prostor pro mladistvé - nejlépe ohraničená, z části zatravněná plocha s přístřeškem či altánkem umístěná ne zcela v bezprostřední blízkosti místní zástavby.

Případně by bylo žádoucí vybavit současně fungující hřiště či nějaký z parků přístřeškem, altánkem nebo zákoutím, a to pro případ deště či jako místo pro setkávání dětí a mládeže, které vykazují značnou míru potřeby soukromí charakteristickou pro období dospívání.

Řešením by mohlo být i vyjednání s místními základními školami, v jejichž blízkosti se nacházejí sportovní hřiště, o jejich zpřístupnění o víkendech či mimo běžné otevírací doby. Podmínkou je buď vstup zdarma, nebo za nižší finanční poplatek (viz. bod Aktivity pro neorganizovanou mládež).

Bylo by dále vhodné uvažovat i o vytipování, potažmo budování vhodných míst či prostor pro outdoorové sporty, které jsou u řady členů cílové skupiny analýzy velmi oblíbené.

Kromě toho by bylo vhodné diskutovat s dětmi a mládeží, které využívají místní skatepark, i když je pro ně nevyhovující, o jeho možné renovaci tak, aby pro ně byl opět atraktivní.

Terénní sociální práce s dětmi a mládeží

Vzhledem k přítomnosti rizikových jevů v životním stylu řady respondentů, kteří tráví volný čas na ulici, by bylo vhodné realizovat terénní program pro děti a mládež³, a to nejlépe ve spolupráci s vybranou neziskovou organizací, která má s uvedenou sociální službou zkušenosti. Výhodou zavedení terénního programu, tedy působení terénních pracovníků v lokalitě, je kromě výhod vyjmenovaných v poznámce i získání velmi efektivního „informačního kanálu“ mezi úřadem (sociálním odborem) a „ulicí“, tedy skupinou neorganizovaných dětí a mládeže.

Terénní práci lze realizovat buď bez zázemí, tzn. pouze ve formě přítomnosti pracovníka v ulicích, nebo se zázemím v podobě stavební buňky, maringotky, která je umístěna v lokalitě s největším výskytem cílové skupiny. Funguje jako místo setkávání s pracovníkem, zázemí pro drobné sportovní vybavení či společenské hry, které jsou mládeži k dispozici apod. Výhodou mobilního zázemí je možnost přemístění v případě přesunu cílové skupiny do jiné lokality.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež / otevřený klub pro mladé

³ Terénní sociální práce (streetwork) je forma sociální práce, která spočívá ve vyhledávání uživatelů v jejich přirozeném prostředí, na ulici a v poskytování sociálních služeb (poradenství, doprovod do institucí, situační a krizová intervence). Terénní sociální pracovník vyhledává uživatele / zájemce o službu, kteří patří do cílové skupiny, nabízí jim poradenství, doprovod do institucí a pomoc při řešení obtížných životních situací (problémy ve škole, v rodině, s kamarády, s drogovými experimenty). Cílem terénní sociální práce je iniciovat u mladých lidí pozitivní změnu v jejich životě, která povede k omezení negativních jevů, které souvisí s jejich životním stylem. Pracovníci podporují mladé lidi k aktivnímu a samostatnému řešení životních obtíží, motivují je k zapojení do společenského dění v místě jejich bydliště a k aktivnímu trávení volného času.

Udržet stávající nízkoprahový klub pro děti a mládež⁴ Repsun (bezpečný prostor bez alkoholu, drog a agrese, anonymní a bezplatný vstup, otevírací doba přizpůsobená cílové skupině) pro místní děti a mládež, který slouží k smysluplnému trávení volného času a poskytování sociálních služeb. Zároveň by ale bylo vhodné zamyslet se nad jeho účinnější propagací, jelikož řada dětí a mládeže o jeho existenci neví, nebo mají o jeho činnosti zkreslenou představu. Zároveň by bylo vhodné pracovat i s předsudky dětí a mládeže týkajícími se přítomnosti romské menšiny.

Případně by nějaký další otevřený klub mohl fungovat při nějaké zdejší základní škole. Mohla by být oslovena nezisková organizace, která by daný klub provozovala mimo rámec zákona o sociálních službách. Podmínkou je podpora ze strany města.

Terénní program s uživateli návykových látek

Terénní práce s uživateli návykových látek je ve městě již zajištěna (je realizována organizací Semiramis o.s.), ale vzhledem k významnému výskytu materiálu k užívání návykových látek na řadě míst (viz. kapitola 6.1.) by bylo vhodné iniciovat setkání poskytovatele programu a zpracovatele analýzy a zástupců města, kde by se vzájemně diskutovaly výsledky analýzy a zkušenosti z činnosti drogového terénního programu. Je otázkou, zda výstupem bude časové zintenzivnění programu či rozšíření lokality působení nebo změna způsobu provádění terénního programu nebo zachování stávajícího stavu, jelikož se ukáže jako dostatečný.

Informovanost dětí a mládeže

I přes pozitivní výsledek dotazování na možné zdroje profesionální pomoci v obtížné situaci, ve které se mohou děti a mládež ocitnout, by bylo přínosné diskutovat, jakou formu zvolit, aby cílová skupina získala ještě více informací o profesionálních formách pomoci, než kterými disponuje.

Dále by bylo vhodné se zamyslet nad tím, jak zajistit či podpořit místo (prostor), kam by cílová skupina neměla obavy přijít a kde by získala potřebnou radu, tj. rychleji by se dostala k účinnému zdroji pomoci (tuto funkci může opět plnit nízkoprahový či otevřený klub).

Posílení bezpečnosti v lokalitě

⁴ Nízkoprahový klub pro děti a mládež je sociální služba určená dětem a dospívajícím. Pracovníci nízkoprahových klubů poskytují mladým lidem pomoc v obtížných situacích a také formou prevence usilují o to, aby mladí lidé obtížné situace zažívali v co nejmenší míře a aby si byli vědomi potenciálních rizik. Nízkoprahový klub není ryze volnočasový klub, volnočasové aktivity jsou pouze doplňkem sociální služby, prostředkem, jak s cílovou skupinou snadněji navázat kontakt a budovat vzájemnou důvěru. Nízkoprahové kluby jsou tak pro dospívající zájemcem, možností scházet se s vrstevníky a místem pro vlastní aktivity. Také jsou místem, kde mohou bezplatně vyhledat radu a pomoc. Výraz nízkoprahový znamená „dostupný pro členy cílových skupin“.

Přestože výsledkem šetření je závěr, že policejní hlídky se v lokalitě pohybují a jsou zdrojem bezpečí a ochrany, jedná se spíše o denní dobu. Bylo by proto vhodné zintenzivnit přítomnost policie i ve večerních a nočních hodinách, a to zejména v rizikových lokalitách vyjmenovaných v analýze.

Spolupráce úřadu s dalšími institucemi v lokalitě

Vzhledem k výskytu některých rizikových jevů a potřebnosti sociálních služeb by bylo vhodné diskutovat navázání intenzivnější spolupráce úřadu (zejména týmu kurátorů pro děti a mládež apod.), neziskového sektoru, policie (státní či nově i městské), základních (či středních) škol a dalších institucí působících v Kralupech zabývajících se problematikou dětí a mládeže, a to za účelem společné koordinace činnosti vedoucí k efektivnímu řešení dané situace, a tím ke snížení výskytu sociálně rizikových jevů v lokalitě. Tato spolupráce by mohla mít podobu např. pravidelných případových setkávání (case management) či pravidelných regionálních setkávání.

V současné době funguje v rámci procesu komunitního plánování sociálních služeb pracovní skupina zabývající se oblastí práce s dětmi, mládeží a rodinou, která je pravidelně navštěvována řadou vyjmenovaných subjektů, proto by se mohla stát vhodnou platformou pro navázání a udržení spolupráce zainteresovaných subjektů v území.

5.2 PROBLEMATIKA ROMSKÝCH SPOLUOBČANŮ

Východiskem pro zadání výzkumného šetření byla potřeba zmapovat a popsat problematiku romské komunity žijící v městě Kralupy nad Vltavou z hlediska dostupnosti a kvality bydlení, trhu práce, bezpečnosti, přístupu ke službám a volného času.

Cílem výzkumného šetření je tak popis výše uvedených jevů z pohledu romské komunity, respektive jejích členů, kteří byli kontaktováni v ulicích města. V rámci výzkumného šetření v terénu byl cíl následně rozšířen i o oblast protiromských projevů.

Výzkumné šetření probíhalo v **městě Kralupy nad Vltavou** (dále také Kralupy či Kralupy n/V), nikoliv v celém území ORP.

Harmonogram

V první fázi, tj. září 2014, proběhl monitoring zaměřený na zmapování výskytu romské menšiny v ulicích města.

V druhé fázi, tj. září - říjen 2014, probíhaly na základě výsledků monitoringu rozhovory se zástupci romské menšiny zaměřené na oblast dostupnosti a kvality bydlení, trhu práce, bezpečnosti, přístupu ke službám a volného času.

Výzkumné metody

V rámci výzkumného šetření byly použity následující výzkumné metody:

- systematický nezúčastněný monitoring,
- polostrukturovaný rozhovor se zástupci romské komunity v ulicích lokality (na předem vytipovaných místech).

Pracovníci provedli **12 rozhovorů** s celkem **20 respondenty**, tj. s **8 muži** a **12 ženami**. Každý rozhovor trval cca 20 – 30 minut a byl zaměřen na 6 okruhů:

- Dostupnost a kvalita bydlení
- Trh práce a kvalifikační předpoklady
- Bezpečnost
- Přístup ke službám
- Volný čas
- Co je potřeba změnit

Shrnutí informací získaných z výše uvedených rozhovorů:

V oblasti **bydlení** převládá **ubytování u soukromníků**, dále byly uvedeny ubytovny, pronajaté byty, ve 2 případech dokonce vlastní bydlení. Nejhorší hygienické podmínky byly popisovány na ubytovnách. Přesto je většina respondentů s bytovou situací **spíše spokojena** a bydlení, až na výjimky, **zvládá hradit**. V souvislosti s bydlením řada respondentů uvedla špatnou sociální a finanční situaci, kdy schopnost hradit ubytování je tzv. na hraně a existuje tu reálné riziko, že respondenti i se svými rodinami mohou skončit na ulici bez střechy nad hlavou.

Co se týče zaměstnání a trhu **práce**, 7 z 20 respondentů má nějaké zaměstnání, většina ve stavebnictví, někteří z nich pouze ve formě brigády. Zároveň je ale nutné uvést, že stejný počet je bez práce, tedy na Úřadu práce. Některé respondentky uvedly mateřskou dovolenou. V případě otázky na spokojenost se zaměstnáním byly odpovědi zcela přirozené, tedy, ti, kteří mají stálé zaměstnání či jsou na mateřské (rodičovské) dovolené, jsou spokojení, u ostatních jednoznačně převládají negativní pocity.

V oblasti **bezpečnosti** došlo k zajímavému výsledku, kdy **všichni** respondenti se v lokalitě **cítí bezpečně**. V řadě případů je to ale podmíněno tím, že na určitá místa nechodí, večery a noci zůstávají doma. Co se týče otázky konfliktů či kriminality v lokalitě, až na 1 případ, žádný z respondentů **neuvedl přímou zkušenost**. Byly uvedeny pouze drobné výtržnosti, občasné drobné konflikty v rámci soužití s většinovou společností apod.

V otázce využívání místních zdrojů pomoci a **přístupu ke službám** je bohužel znatelné mizivé povědomí respondentů o místních organizacích. **Výjimkou** je pouze **úřad**, zejména sociální kurátorka, dále byly zmíněny Farní charita a Poradna pro občanství a lidská práva. Vzhledem k uvedenému by bylo vhodné se zamyslet, **jaké formy volit**, aby místní organizace, kromě úřadu, využívali respondenti více.

V oblasti **trávení volného času** nebylo zaznamenáno **žádné rizikové chování** ani dospělých ani dětí. Byly uváděny jak **pasivní**, tak **aktivní formy**. U **dětí** převládaly **venkovní aktivity**, u **dospělých** převládalo trávení **společně s dětmi** v parku, na hřištích apod.

V poslední otázce týkající se požadavků či přání, **co by bylo potřeba změnit**, uvedli respondenti zejména oblast **práce**, dále **zadlužení** a **bydlení**. Mimoto zazněla i osobní přání týkající se soužití s většinou společnosti, zrušení heren ve městě, zavedení pozice romské asistentky na úřadě apod.

Na závěr je také důležité uvést, že **většinu rozhovorů** provázela určitá **rezignace** a pesimismus respondentů **pramenící z dlouhodobé složité sociální a finanční situace**.

5.3 ZKUŠENOSTI OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM A PEČUJÍCÍCH V MĚSTĚ KRALUPY NAD VLTAVOU A OKOLÍ

Cílem této analýzy je popsat a zhodnotit zkušenosti a názory uživatelů sociálních služeb v SO ORP Kralupy nad Vltavou, kam kromě města Kralupy nad Vltavou patří také město Veltrusy, obec Nelahozeves a dalších 15 menších obcí. Otázkou, kterou si analýza klade, je, jakým způsobem celková situace ve zkoumaném území (včetně nabídky sociálních služeb, přístupu zodpovědných institucí a úřadů, prostorového uspořádání atd.) vyhovuje setrvání osob se zdravotním postižením v domácím prostředí, kde mohou svou situaci s pomocí členů rodiny či jiných blízkých a s pomocí placených sociálních služeb zvládnout. Výstupem by mělo být pojmenování silných a slabých stránek této situace v konkrétních podmínkách SO ORP Kralupy nad Vltavou z pohledu respondentů.

Výzkum byl proveden formou polostrukturovaných rozhovorů vedených vyškolenými tazateli. Celkem bylo v období od června do září 2014 uskutečněno 12 rozhovorů. Všechny rozhovory proběhly v domácím prostředí nebo v prostředí, které si respondenti vybrali. Rozhovory byly zaznamenány formou ručně psaných poznámek, které byly následně přepsány do počítače. Určitým doplňkem tohoto rozsáhlejšího šetření jsou tři dotazníky vyplněné seniory v obci Kozomín. Ty dávají další možnost nahlédnout do možností a potřeb potenciálních klientů sociálních služeb, kteří žijí mimo území města Kralupy.

Z pohledů oslovených respondentů na fungování sociálních služeb v SO ORP Kralupy nad Vltavou a na život osob se zdravotním postižením a těch, kdo o ně pečují, v této lokalitě, lze vyvodit následující zobecnitelné závěry:

- **Celkovou spokojenost** s úrovní sociálních služeb, s jejich nabídkou a finanční dostupností vyjadřují spíše ti respondenti, kteří jsou **klienty městské pečovatelské služby**, ať už ti, kteří žijí v některém z domů s pečovatelskou službou, nebo ti, kteří žijí samostatně. Pochvalují si **míru soběstačnosti**, kterou jim využívání pečovatelské služby dává, i **zvládnutelnost finančních nároků**, které na ně tyto služby kladou. Důležité přitom je, že se zpravidla jedná o klienty, kteří jsou většinou seniorského věku, což výrazně předurčuje jejich možnosti a potřeby (většinu života žili produktivně, jejich stav se zhoršil až ve stáří, pobírají starobní důchod atd.).
- Tato cílová skupina uživatelů sociálních služeb je tudíž **v městě Kralupy dobře pokryta** prostřednictvím městské **pečovatelské služby** a dvou **domů s pečovatelskou službou**. To, na co si její příslušníci **stěžují**, je většinou nad rámec samotných sociálních služeb – **bariéry pohybu ve městě** (neopravené chodníky, špatně řešené nájezdy, nedostatek veřejných WC, umístění lékařských ordinací a jiných důležitých institucí v nadzemních podlažích bez výtahů apod.) či **přístup některých konkrétních zainteresovaných osob** (personál v LDN, někteří lékaři či úředníci apod.).
- **Větší problémy**, které by si zasloužily hlubší prozkoumání, mají patrně **obyvatelé** obcí SO ORP **mimo samotné město Kralupy**. Z veřejně dostupných zdrojů (webové stránky obcí, registr sociálních služeb MPSV atd.) nelze zjistit, zda v těchto obcích rovněž působí některá z registrovaných pečovatelských služeb. Z výpovědí respondentů, včetně tří seniorů, kteří vyplnili dotazníky v obci Kozomín, lze usuzovat, že se veškerá pomoc tohoto druhu soustřeďuje právě do města Kralupy, což vede i k sestěhovávání potřebných OZP a seniorů do tamních domů s pečovatelskou službou, jak o tom svědčí některé výpovědi respondentů. Naopak respondenti žijící mimo Kralupy častěji uvádějí, že o ně pečují rodinní příslušníci a že žádnou jinou pomoc či službu nevyužívají. Současně však také uvádějí, že se např. cítí osaměle, postrádají možnost stravování a aktivit v blízkosti lidí stejných zájmů.
- **Svízelnou situaci** zažívají ty osoby se zdravotním postižením, které by se chtěly **skutečně osamostatnit**, to znamená **nebýt závislé** ani na institucionalizované péči ani na pomoci vlastních blízkých – mít vlastní zaměstnání, bydlení, využívat pouze placených služeb osobní asistence v závislosti na svých potřebách daných mírou hendikepu. Ukazuje se, že je to v současném systému prakticky nemožné nebo spojené s velkým vypětím a stresem. V našem vzorku respondentů se objevila jedna mladší žena, která se s tímto záměrem odstěhovala z Veltrus, kde takovou možnost neměla, do Prahy. Tam se jí podařilo získat bezbariérové bydlení s dostupnými službami osobní asistence i dalšími službami. Nyní však zjišťuje, jak je tento život využívající pouze placené péče finančně náročný navzdory tomu, že respondentka pracuje a využívá plně příspěvek na péči. Uvítala by tudíž, stejně jako další osoby v podobné situaci, nějakou radu nebo pomoc, ať už formou sponzoringu, dobrovolnické či dárcovské pomoci. Cítí se být tlačena k tomu, aby se své samostatnosti vzdala a stala se závislou na něčí pomoci a péči.
- **Hendikepované děti** mají oproti výše uvedené skupině tu výhodu, že o ně pečují jejich zdraví rodiče (zejména matky), kteří na sebe zatím berou veškerou starost a zodpovědnost, která s tím je spojená. U některých z nich je to dokonce spojeno s velkou

snahou o veřejnou angažovanost ve věci podobně postižených dětí s cílem změnit celkový postoj veřejnosti a úřadů k této skupině lidí. Toto osobní nasazení, které do značné míry kompenzuje některé systémové nedostatky péče o hendikepované, však funguje zejména, dokud jsou tito hendikepovaní ve věku dětí a mladistvých. S příchodem jejich dospělosti se situace výrazně komplikuje. V Kralupech a okolí pro tuto cílovou skupinu v současnosti chybí téměř veškeré služby, které by hendikepovaným a jejich rodinným příslušníkům umožňovaly situaci lépe zvládat. To znamená **denní či týdenní stacionář, chráněné dílny** či **chráněné bydlení**. Za všemi těmito službami je třeba dojíždět do Prahy, Mělníka či jinam. Jako komplikovaná se jeví rovněž **integrace dětí do školních a předškolních zařízení**, chybí i nějaká forma **informačního servisu** na úrovni samosprávy, která by pečující vybavila užitečnými informacemi a nasměrovala je na instituce či organizace, které jim mohou v jejich situaci pomoci.

- Jako **obecnější problém** se z pohledu pečujících respondentů jeví **celkově nízká míra integrovanosti** veřejného prostoru Kralup vůči hendikepovaným, která se projevuje na úrovni školních zařízení, volnočasových aktivit i v přístupu některých úředníků, lékařů, zdravotníků či jiných zainteresovaných osob (viz. některé konkrétní příklady uvedené výše).

Plná verze analýzy je v příloze č. 4.

Vize

Zajistit občanům města Kralupy nad Vltavou a spádového území dostupné, efektivní a kvalitní sociální služby odpovídající jejich potřebám.

Strategická část

6 PRIORITY OBLASTI ORP KRALUPY NAD VLTAVOU V SOCIÁLNÍ A NÁVAZNÉ OBLASTI ⁵

Následující strategická část vychází z předešlých kroků, tzn.:

- jednání pracovních skupin,
- závěry a doporučení z analýz potřeb,
- závěry a doporučení z analýzy poskytovatelů sociálních služeb,
- dílčí jednání s vedením měst a dalšími aktéry.

Klíčové závěry jsou shrnuté ve SWOT analýze a následně formulovány v prioritách města.

Priority města jsou stanoveny na období 2015 – 2019. Na jednotlivá období budou zpracovávány akční plány. Pro období 2015 – 2016 je zpracován akční plán v kapitole 6. 2. a podrobně rozpracován v příloze č. 6.

⁵ SWOT analýza cílových skupin, na které se plán zaměřuje a propojující analytickou a strategickou část dokumentu je dostupná v příloze č. 5.

SWOT analýza systému pomoci na území ORP Kralupy nad Vltavou

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dobrá spolupráce s lékaři, se školami, s organizacemi v okolních městech (Mělník, Roudnice nad Labem, Kladno), mezi poskytovateli sociálních služeb a Městským úřadem - Aktivní: Dům dětí a mládeže, Základní škola praktická Kralupy nad Vltavou - Blízkost Prahy (možnost využití různých zařízení a poraden, které jsou dopravně dostupné) 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - Malý počet neziskových organizací ve městě - Absence komplexního řešení na sebe navazujícího bydlení - Absence krizového bydlení (krátkodobé ubytování) - Absence sociálních bytů, azylového domu pro muže a pro celé rodiny - Potřeba navýšení kapacity azylových domů - Absence návazné péče o bezdomovce a noclehárny - Absence dalších služeb pro seniory (chybí domov důchodců a stacionář pro seniory) - Absence poradenských služeb pro rodiny (chybí poradna pro mezilidské vztahy, psycholog, psychiatr, právní poradna a mediační služba) - Chybí finančně dostupné volnočasové aktivity pro děti a mládež, pouze jedno nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (potřeba zřídit druhé zařízení) - Absence potravinové banky a sbírky oblečení a věcí do domácnosti pro potřebné - Absence romského poradce a komunitního programu pro romské děti
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zlepšit spolupráci s Úřadem práce - Spolupráce s okolními obcemi - Spolupráce s poskytovateli mimo ORP - Využití dotačních titulů v dalším programovém období 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nárůst počtu bezdomovců v souvislosti se změnami související s ubytovnými - Nedostatek financování na poskytování sociálních služeb - Nedostatek subjektů poskytujících sociální a návazné služby - Malá škála poskytovatelů

6.1 PRIORITNÍ OBLASTI NA OBDOBÍ 2015 - 2019⁶

1. Podpora poradenských a preventivních služeb

Součástí řešení různých situací občanů souvisejících s jejich těžkou životní situací jsou poradenské služby různého zaměření. Rozsah poradenských služeb je velmi široký a jeho dostupnost je důležitá. Jedná se o oblasti finančního poradenství, právního poradenství apod. Je nutné v této oblasti reagovat na reálnou potřebu, dostupnost a spolupráci. Současně vycházet z místních zdrojů.

2. Podpora terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se sníženou soběstačností

Oblast terénních služeb je středem zájmu všech cílových skupin. Současná nabídka terénních služeb nepokrývá potřebu v rámci celého území a v potřebné škále. V rámci priority dojde k navržení konkrétních kroků, které povedou k zajištění podpory oblasti terénních služeb.

3. Podpora služeb pro jednotlivce, rodiny, děti a mládež v krizi

Terénní práce je důležitou součástí práce s osobami sociálně vyloučenými a sociálním vyloučením ohroženými. Problematika zahrnuje jak monitoring, zaměření se na zdravotní oblast, tak alternativní formy spolupráce, jako je úklid okolí, kde se lidé bez domova pohybují apod. Jako jeden z možných prostředků prevence sociálně rizikových jevů u dětí a mládeže je nejenom poskytování terénních sociálních služeb, ale i podpora preventivních programů realizovaných různými zájmovými sdruženími, neziskovými organizacemi zaměřenými na práci s dětmi ze sociálně slabých rodin a jiných.

4. Udržení a rozvoj bydlení pro osoby a rodiny v krizi

V oblasti bytové politiky je potřebné se zaměřit na řešení bydlení v souvislosti se sociální problematikou. Hledat řešení pro občany, aby měli možnost řešit svou tíživou situaci dříve, než spadnou do sociální sítě. V rámci této priority budou navrženy konkrétní kroky, jak udržet současné služby a umožnit jejich uživatelům návrat do běžného života.⁷

5. Udržení kvalitních pobytových služeb

Pobytové služby jsou potřebnou součástí systému sociálních služeb. Je potřebné udržet současné kapacity a zvyšovat jejich kvalitu na základě skutečné poptávky. Současně je

⁶ Sled priorit neurčuje jejich pořadí.

⁷ Vzhledem k zahájení činnosti Agentury pro sociální začleňování v Kralupech nad Vltavou v září 2014 byla ponechána problematika bydlení k podrobnějšímu zpracování právě Agentuře, a to z důvodu, že se jedná o související oblast.

nutné podporovat samostatnost osob se zdravotním postižením a klíčovou roli terénních služeb. Vazba na prioritu č.2.

6. Rozvoj informovanosti o sociálních a návazných službách

Oblast informovanosti je na území města Kralupy nad Vltavou a spádového území zajištěna různými formami, ne jednotně a vždy srozumitelně pro ty, kterým je určena. Cílem této priority je propojit jednotlivé oblasti, zpracovat aktuální a srozumitelný Katalog sociálních a návazných služeb a webový portál. Klíčová je jednoduchost, srozumitelnost informací o jednotlivých poskytovaných sociálních a návazných službách.

7. Podpora systémových řešení v oblasti sociálních a návazných služeb

Pro zajištění kvalitních a dostupných služeb pro občany nacházejícími se v krizi je nutné věnovat se systémovým řešením v jednotlivých oblastech. Konkrétně se tato priorita zaměřuje na udržení grantového systému, podporu spolupráce jednotlivých subjektů a udržení procesu komunitního plánování.

Takto definované priority byly schváleny Řídící skupinou a dále také 30.9.2014 Radou města Kralupy nad Vltavou - usnesení č.: 14/23/6/07 RM. Po tomto schválení byly jednotlivé priority rozpracovány do konkrétních opatření. Podrobný popis jednotlivých opatření je v příloze č. 6. Následující kapitola uvádí opatření pro naplnění jednotlivých priorit pro období 2015-2016.

6.2 AKČNÍ PLÁN – PŘÍLOHA KOMUNITNÍHO PLÁNU SOCIÁLNÍCH A NÁVAZNÝCH SLUŽEB MĚSTA KRALUPY NAD VLTAVOU A SPÁDOVÝCH OBCÍ NA OBDOBÍ 2015 - 2016

1. Podpora poradenských a preventivních služeb

- 1.1. Udržení kvalitního odborného sociálního poradenství pro celé území ORP
- 1.2. Zajištění služeb finanční poradny
- 1.3. Hledání možností dostupnosti partnerské poradny
- 1.4. Hledání možností job poradny
- 1.5. Podpora preventivních programů do škol

2. Podpora terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se sníženou soběstačností

- 2.1. Udržení a rozvoj pečovatelské služby a podpoření rozšíření do spádových obcí
- 2.2. Zajištění dostupnosti odlehčovací služby
- 2.3. Podpora rané péče
- 2.4. Podpora dostupnosti služeb denního stacionáře
- 2.5. Hledání možností zajištění dostupnosti chráněného bydlení

3. Podpora služeb pro jednotlivce, rodiny, děti a mládež v krizi

- 3.1. Udržení a rozvoj nízkoprahového zařízení pro děti a mládež
- 3.2. Udržení kapacit sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi
- 3.3. Podpora služby sociální rehabilitace
- 3.4. Podpora náhradní rodinné péče
- 3.5. Udržení a zkvalitnění terénní práce s uživateli návykových látek
- 3.6. Zahájení terénního programu pro děti a mládež
- 3.7. Rozvoj služby „Šatník“
- 3.8. Rozvoj a zefektivnění „potravinové banky“
- 3.9. Podpora zřízení denního centra

4. Udržení a rozvoj bydlení pro osoby a rodiny v krizi

- 4.1. Udržení kapacit služby dům na půl cesty
- 4.2. Udržení kapacit služeb azylového bydlení
- 4.3. Řešení dostupnosti azylového bydlení pro muže a pro celé rodiny
- 4.4. Zvyšování kvality a dostupnosti nocleháren
- 4.5. Zajištění dostupnosti krizového bydlení

5. Udržení kvalitních pobytových služeb

- 5.1. Zvyšování kvality služeb domova pro seniory
- 5.2. Zvyšování kvality služeb domova se zvláštním režimem

6. Rozvoj informovanosti o sociálních a návazných službách

- 6.1. Pravidelná aktualizace Katalogu poskytovatelů sociálních a návazných služeb
- 6.2. Vytvoření a aktualizace webového portálu

7. Podpora systémových řešení v oblasti sociálních a návazných služeb

- 7.1. Udržení a rozvoj procesu KPSS
- 7.2. Udržení grantového systému města Kralupy nad Vltavou
- 7.3. Podpora spolupráce s obcemi a dostupnost sociálních služeb a pomoci v rámci ORP
- 7.4. Hledání možností podpory dobrovolnictví
- 7.5. Podpora rozvoje sociálního podnikání

7 ZPŮSOB MONITORINGU A VYHODNOCOVÁNÍ PLATNÉHO PLÁNU

Komunitní plán pracuje se třemi úrovněmi monitorovacích ukazatelů. V nejobecnější úrovni jde o ukazatele udržitelnosti procesu, které zajišťují pokračování započatého procesu komunitního plánování sociálních služeb na území ORP Kralupy nad Vltavou.

V druhé rovině jsou vypracovány ukazatele dopadu všech opatření, které z komunitního plánu vyplývají. Mají dlouhodobý efekt, měřitelný na konci a v průběhu procesu formou průzkumu vhodně zvolených indikátorů dle dané oblasti.

Nejkonkrétnější podobu mají ukazatele, které hodnotí průběh a výsledky jednotlivých opatření. Nastavení výsledků/výstupů jednotlivých opatření je uvedeno u každého opatření předkládaného plánu.

Mimo jiné jedním z ukazatelů, jak proces komunitního plánování funguje a pokračuje, jsou setkávání pracovních skupin, která musejí mít přesná pravidla. Na území ORP Kralupy nad Vltavou budou probíhat setkání pracovních skupin na základě skutečné potřeby, bude z nich pořízen zápis a prezenční listina.

Setkání Řídící skupiny bude probíhat minimálně 1x v roce. Z jednání bude pořízen zápis a prezenční listina. Na každém setkání bude probíhat kontrola plnění zadaných úkolů z minulého setkání.

Jedenkrát v roce bude zpracována zpráva o průběhu plnění plánu – vyhodnocení jeho naplňování.

PŘÍLOHY:

1. Sociodemografická analýza ORP Kralupy nad Vltavou
 2. Finanční analýza
 3. Analýza poskytovatelů sociálních služeb
 4. Analýzy potřeb občanů
 5. SWOT analýzy jednotlivých skupin občanů
 6. Akční plán na období 2015 – 2016
-